

De wereld wordt steeds kleiner en dat heeft ook gevolgen voor (kandidaat-)notarissen. Huizen in en erfenissen uit het buitenland zijn al lang geen uitzondering meer. In deze serie belichten experts de notariële kant van een land waar het Nederlandse notariaat regelmatig mee te maken heeft. Deze keer is dat China.

Land van tradities met pragmatische wetgeving

TEKST Martijn Rip | BEELD Truus van Gog

De wet van de remmende voorsprong. Die geldt volgens notaris Victor Meijers voor de Nederlandse wetgeving in vergelijking met die van China. 'Wij hangen heel erg aan traditie. In China zijn ze op veel terreinen juist heel pragmatisch, ook op het gebied van wetgeving. Voor rechtsvormen, bijvoorbeeld *financial law*, kijken ze naar andere landen. Vervolgens kopiëren ze wat het beste is en combineren dat tot iets wat beter is dan in die landen. Zij hebben stukken overgeslagen en zetten zonder twijfel nieuwe technologie in. Nu komen nog veel Chinezen naar Europa om te studeren, maar het zou mij niet verbazen als mijn kleinkinderen straks daarvoor naar China gaan.'

Nog tien jaar geleden was Meijers helemaal niet met China bezig. Dat land kwam eigenlijk toevallig in 2011 op zijn pad. 'De Chinese ambassade belde mij en vroeg of ik een Chinese mevrouw wilde ontvangen. Ik heb ja gezegd. Na een gezellig gesprek vroeg ze aan mij: wie ben ik? Ze bleek de baas te zijn van het grootste advocatenkantoor van China en ze vroeg of ik met haar wilde samenwerken.' Die kans greep hij met beide handen, waardoor DeHeng Civil Code ontstond. Een kantoor met zowel Nederlandse als Chinese

werknemers. Extra bijzonder: hij was de eerste buitenlandse partner bij een Chinees advocatenkantoor.

STATUS

Inmiddels heeft Meijers heel wat kennis opgedaan over het notariaat in China. 'Ze hebben voor het inrichten van het notariaat gekeken naar Duitsland en Zwitserland. In China zijn notarissen juridisch geschoolde ambtenaren. *Civil law notaries*. Het aantal transacties wat zij doen, is enorm. Op een kantoor zag ik zegels op een rol zitten van een halve meter doorsnee en die draaide rond. Kaduk. Kaduk. Elke keer een stempel.' Als notaris ben je *small official*. 'En dat heeft meer status dan in Nederland. Ze ontleen de status dus niet aan het notaris zijn, maar aan het zijn van een vertegenwoordiger van de overheid. Hier mag dan soms lacherig over een wethouder

of een Tweede Kamerlid worden gedaan, in China is politiek een heel serieuze zaak.' Meijers neemt daarom graag zijn Chinese klanten mee naar Sociëteit De Witte, aan het Plein in Den Haag. Daar gaan zij vaak met een Nederlandse politicus op de foto. 'Die foto is bijna belangrijker dan de notariële akte. Een foto geeft de geest van de afspraak weer, een moment van verbroedering. Als ze dan in China zien dat er ook een politicus op staat, dan geeft dat hen een gevoel van bestendinging.'

ADVIES

Het kantoor van Meijers doet zowel *inbound* als *outbound* zaken. 'Bij *inbound* moet je denken aan Chinese overnames, het opzetten van dochters hier door Chinese bedrijven of het aangaan van joint ventures met Nederlandse bedrijven. Bij *outbound* helpen we bijvoorbeeld onderdelen van de Rijksoverheid

'Het is een verrijking voor mijn eigen wereldbeeld'

om afspraken te maken met Chinese partners. Ook helpen we de Europese Unie (EU) met het opzetten van een techhub in Peking. Dat heeft allemaal niet veel met het klassieke notariaat te maken. Het is advieswerk wat ik doe. Internationale structuren maken.'

Zo geeft hij regelmatig advies aan ngo's, niet-gouvernementele organisaties. 'Ik bekijk dan welke rechtsvorm in China geschikt is om de ngo in onder te brengen. Andersom kijk ik naar de meeste geschikte rechtsvorm om een Chinees arbitragehof in de EU vorm te geven. We vatten onze taak breed op: we praten met de ngo's, voeren gesprekken met Chinese ministeries en we houden contact met diplomaten in landen die ermee te maken hebben. Bij zaken als deze krijgen we hulp van goede Chinese advocaten.' Het is daarbij soms schipperen tussen twee systemen. 'Soms zijn de Chinese spelregels strenger, maar soms ook

omgekeerd. Je probeert het in beide systemen goed te doen. Als je dat voor allebei in stand wilt houden, heb je een hoog niveau van compliance nodig.'

GELD OVERMAKEN

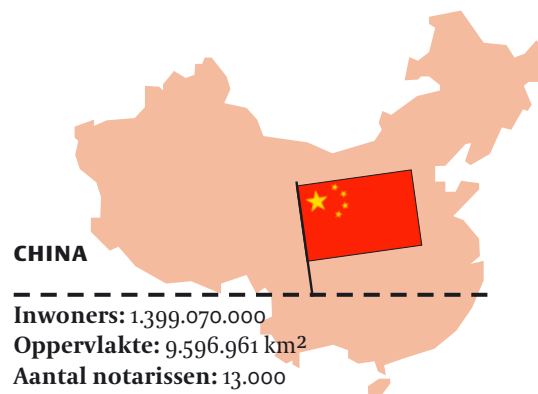
Een probleem dat in veel zaken speelt, is het overmaken van geld vanuit China naar Nederland. 'De Chinese overheid heeft een speciaal beleid voor het exporteren van deviezen. Wij zijn gewend om euro's om te wisselen in dollars of ponden. Maar in China kun je yuans niet zomaar omwisselen in euro's. Daar moet je een vergunning voor hebben. Soms wordt een Nederlandse partij boos omdat het geld maar niet wil komen. De reden kan zijn dat er nog geen vergunning is. Soms wordt dit aan Chinese zijde misbruikt om een betaling te vertragen. Daarom is dit een belangrijk onderdeel van het notariswerk: zorgen dat allebei de partijen aan hun recht komen. Dat doen we door de Chinese partij 10 procent van het aankoopbedrag te laten betalen, als een soort bevestiging dat zij de vergunningsprocedure goed kunnen doorlopen.'

Ook belangrijk: de identificatie in persoon. 'Je moet wat betreft China niet handelen op basis van papieren met een mooi uitzienende stempel. We doen alleen zaken met mensen die we gezien hebben. We checken waar ze vandaan komen. Ook kijken we of er kritiek op ze is op social media. Chinese collega's speuren daarvoor Baidu af, het Google van China.'

TOERISTENVISUM

Meijers adviseert iedereen die met China te maken krijgt, niet te licht over de daar geldende regels na te denken. 'Het is makkelijk een toeristenvisum te krijgen, een zakelijk visum is veel lastiger. Nederlandse ondernemers denken weleens, wat maakt het uit als ik een toeristenvisum gebruik? In China heel veel. Je overtreedt de wet, dat maakt je kwetsbaar. Daar probeer ik mijn klanten voor te behoeden.' China mag voor veel notarissen misschien eng en ver weg lijken, volgens Meijers valt er prima met Chinezen samen te werken zodra je het

systeem snapt. 'Het is een prima systeem, zeker geen chaos. Het is een verrijking voor mijn eigen wereldbeeld. En proefondervindelijk kom je er achter dat ons rechtssysteem niet nodig is om een maatschappij goed te laten functioneren.' ■

- CHINA**

- Inwoners:** 1.399.070.000
- Oppervlakte:** 9.596.961 km²
- Aantal notarissen:** 13.000
- Aantal notariskantoren:** 2.946
- Notarissen per 100.000 inwoners:** 0,9
- Opleiding:** Wie notaris wil worden in China, moet de *National Unified Legal Professional Qualification Examination* doorstaan. Daarnaast is een stage van twee jaar op een notariskantoor verplicht. Maar er zijn ook andere routes om notaris te worden: bijvoorbeeld tien jaar ervaring opdoen als advocaat in de rechtszaal of als hoogleraar recht de titel 'senior professional' behalen.
- Pensioenleeftijd:** 65 jaar

De meeste Chinese provincies, autonome regio's en gemeenten hebben regels voor vaste notariële tarieven. Voor bijvoorbeeld onroerend goed hangt de prijs af van de waarde van het onroerend goed en de benodigde soort akte. In de provincie Shandong kost een standaard transportakte circa 400 euro en een testament 1.200 euro.